

ger (2.Krøn 32,28). Der er fundet én i Hasor, to i Lakish og tre i Be'ersheba og på Tel el-Hesi.

Både i Megiddo og Hasor bygges vandsystemer med en dyb skakt og en tunnel hen til kilden. I Tirsra opføres en port ind til et torv og et beboelseskvart med lige gader. Dan har et system med tre portanlæg og stenbrolagte gader.

Assyrene kommer

Tiglat Pileser III modtog tributbetaling

fra Menahem af Samaria i 738 f.Kr. (2. Kong 15,19) og angreb igen efter et oprør i 732 f.Kr. På denne tid opføres en ny fæstningsmur på Hasor, men byen falder og ødelægges, og sådan går det også i Megiddo.

Bortset fra hovedstæderne er byerne i Juda og Israel på denne tid ofte i størrelsen 2-3 ha² med 500-1000 indbyggere. I Tell Beit Mirsim og Be'ersheba løber en vej langs højens kant inden for den yderste husrække, som indgår i en kasematbymur med port og torv. ■

Annoncer

Kopiering af artikler

fra TEL

Tidligere har SBA annonceret om den mulighed at hjemkøbe hele klassesæt af TEL til undervisning på højskoler, efterskoler, i konfirmandstuen eller andre steder.

Det har vist sig, at flere i stedet ønsker at købe sig ret til at kopiere artikler fra TEL til undervisningsbrug. Vi vil gerne åbne op for denne mulighed, hvorfor det fra 1/1 1999 vil være muligt at købe undervisningskopieringsret til et enkelt nr. af TEL. Det er en engangspris, hvorefter licensindehaveren med god samvittighed - igen og igen - år ud og år ind - frit kan kopiere fra TEL.

Prisen er kr. 75,- pr. enkeltnumre (dog kr. 100,- pr. særnumre som 4/98)

Kontakt enten TELs redaktør (86 68 50 90) eller SBAs sekretariat (75 86 17 48) for at købe kopieringslicens.

ISRAELSMISSION

Israelsmissionens avis informerer om mission blandt jøder og formidler kendskab til messianske jøders vilkår.

Redaktør: Kaj Kjær-Hansen.

Avisen kan rekvireres gratis fra:

Den danske Israelsmission

Nørregade 14
6070 Christiansfeld
Tlf. 74 56 22 33
Giro 3 05 45 00

ISRAEL RUNDREJSER

- 8.5: **MOSES FODSPOR M. AASE OG PER WEBER**
29.6: **UNGDOMSTUR M. POUL ARNE NYBORG**
5.9: **SYRIEN, JORDAN OG ISRAEL M. CECILIE OG JØRGEN HØJGAARD**
23.9: **KLASSISK RUNDREJSE M. TOVE OG JØRGEN BLOCH**
17.10: **KLASSISK MINI M. MARGIT OG ERIK BACK PEDERSEN**
23.12: **JULE- OG NYTÅRSREJSE M. ELLEN OG HARALD BANG**

REKVIRES KATALOG

☎ 75 92 20 22

REJSER **FELIX**

Israel in Egypt

James K. Hoffmeier
Oxford University Press 1997
226 sider, ca £11,00 (pbk)

"En bog om det rene ingenting". Måske vil det være en dækkende anmeldelse fra en af de forskere inden for Det Gamle Testamente, der mener at israelitternes ophold i Egypten er en langt senere opfindelse uden historisk/arkæologisk baggrund. Hvis de samme forskere kunne slippe deres snærende forudsætninger, ville de her finde et solidt og gennemarbejdet forsøg på at finde de mulige sammenhænge, der kan være mellem arkæologi, sprogforskning - og Det Gamle Testaments beretninger.

James K. Hoffmeier påviser flere steder slående paralleller mellem den bibelske beretning og den øvrige viden, der efterhånden findes om Egypten i det 2. årtusinde f.Kr. Enkelte gange må han pille ved de traditionelle tolkninger - når han f.eks. påviser at det er mere end usandsynligt at israelitterne gik igennem Det røde Hav. De gik gennem Sivhavet - en af de store sivbevoksede søer, der lå i det, der senere er anvendt til Suez-kanalen.

James Hoffmeier vover sig ind på et af de varme emner i diskussionen om udvandringen - selve tidspunktet. Traditionelt har konservative forskere arbejdet ud fra en udvandring omkring 1267 f.Kr. - imens enkelte har forsøgt at arbejde ud fra de tidligere årangivelser i GT - med et udvandringstidspunkt omkring 1447 f.Kr. Hidtil har den sene datering (c. 1267 f.Kr.) haft god støtte i, at byen Pi-Ramses ikke var bebygget omkring år 1450 - men først de få hundrede år senere. Byens navn refererer også til en konge fra det 13. årh.f.Kr. De seneste arkæologiske fund omkring byen har dog givet grund til genovervejelse af, hvorvidt der lå en koloni med indvandrere fra Kana'an i området - måske Jakobs efterkommere. Dette emne vil vi helt sikkert høre mere til i de kommende år - og det bringer i alt fald J. Hoffmeier til at lade spørgsmålet om datering af udvandringen stå åbent.

Bogen rummer megen saglig information - næsten for meget - men netop den store mængde information og den omhu, der er udvist i arbejdet med det, gør at vi kommer virkelig godt ind i alle vinkler af Israels ophold i Egypten. Meget flot bog!

kws